

Nr 115.

Av herr **Näsgård**, om sådant förtydligande av gällande vallagar, att förväxling av kartell-, parti- och fraktionsbeteckningar kan undvikas.

I den kommunala vallagen, 23 §, stadgas, bland annat, att ovanför namnen skall å valsedel utsättas partibeteckning (partinamn eller annan beteckning i ord för viss grupp av väljare eller för viss meningsriktning) samt att ovanför partibeteckningen må förekomma en kartellbeteckning (beteckning i ord för två eller flera vid valet samverkande partier) och mellan partibeteckningen och namnen en fraktionsbeteckning (beteckning i ord för viss grupp av väljare eller viss meningsriktning inom partiet).

Vid 1946 års kommunalfullmäktigeval i en kommun inom Gävleborgs län avgåvos för Landsbygdspartiet Bondeförbundet sammanlagt 399 godkända valsedlar. Dessa voro fördelade på tre listtyper, av vilka två hade partibeteckningen »Landsbygdspartiet Bondeförbundet» tryckt på tvenne rader medan den tredje hade samma partibeteckning tryckt på en rad. Överst på samtliga tre listtyper var kartellbeteckningen »Fram till val» placerad.

Länsstyrelsen synes vid sammanräkningen ha uppfattat den listtyp, som hade partibeteckningen »Landsbygdspartiet Bondeförbundet» tryckt på en rad och som hade samlat 131 röster, såsom avseende ett särskilt parti under kartellbeteckningen »Fram till val» och sammanförde därför icke denna lista med de båda andra listtyperna, vilka hade partibeteckningen »Landsbygdspartiet Bondeförbundet» tryckt på tvenne rader och vilka hade samlat tillhoppa 268 röster. Härigenom erhöll Landsbygdspartiet Bondeförbundet ett mandat mindre än det skulle ha erhållit, om de tre listtyperna sammanräknats. Besvär anfördes över valet med anhållan om ny röstsammanräkning, men dessa biföllos icke av regeringsrätten.

Det är ställt utom varje tvivel, att de väljare som i det ovan relaterade fallet använde sig av de olika listtyperna avsågo att rösta under samma partibeteckning och även trodde sig göra detta. Att två av listorna hade partibeteckningen tryckt på två rader berodde på valsedelsformatet, som icke medgav tryckning på en rad med tillräckligt stor stil. Orden »Landsbygdspartiet» och »Bondeförbundet» voro tryckta med precis samma stil, ehuru fördelade på två rader, under det att kartellbeteckningen »Fram till val» var tryckt med mindre stil. Den tredje listan hade större valsedelsformat, varigenom hela partibeteckningen bekvämt kunde placeras på en rad.

Någon tvekan torde icke ha kunnat råda vid sammanräkningen om väljarnas avsikt att rösta under samma partibeteckning, så mycket mindre som »Landsbygdspartiet Bondeförbundet» sedan flera år är känt som partibeteckning och även inregistrerats som partibeteckning vid 1944 års riksdagsmannaval, varför formella skäl måste ha varit avgörande för såväl länsstyrelsen som regeringsrätten. Med hänsyn härtill synes den slutsatsen vara berättigad, att vallagens nuvarande formulering icke är tillfredsställande. Det förefaller vara ett rimligt krav, att två valsedlar med identiskt lika partibeteckning skola sammanföras vid sammanräkningen, oberoende av att den ena sedelns partibeteckning tryckts på en rad och den andras på två. I annat fall kan man icke vänta sig, att väljarna skola kunna beräkna resultatet av röstningen. Ett förtydligande av valbestämmelserna synes därför vara oundgängligen nödvändigt.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om förslag till sådant förtydligande av gällande vallagar, att förväxling av kartell-, parti- och fraktionsbeteckningar kan undvikas.

Stockholm den 23 januari 1947.

Bernhard Näsgrård.
